

Plakátokon teszik közzé a jelöltlistát

A megyei jogú Szeged városi tanács mellett működő választási elnökség tegnap, hétfőn ülést tartott és értékelte a Szegeden — február 2 és 16 között — megtartott tanácsjelölő gyűlések tapasztalatait. Miután a jelölő gyűléseken a lakosság által javasolt 87 városi tanácsjelöltet a Hazafias Népfront Szeged városi bizottsága saját jelöltjeként elfogadta, őket a választókerületi bizottságok nyilvántartásba vették. A városi választási elnökség a tanácsjelölteket értesíti arról, hogy a Hazafias Népfront városi bizottsága jelöltségüket elfogadta és felveszi nevüket a szavazólapra. A tanácsjelöltek névjegyzékét 1967. március 6-án falragaszokon teszik közzé.

Szegedi iskolaigazgatók érlekezlete

Az elmúlt félév oktató-nevelő munkáját értékelte tegnap a Tömörkény Gimnáziumban a szegedi iskolaigazgatók, szakfelügyelők és a városi tanács fő művelődésügyi osztálya dolgozóinak értekezlete. Bevezető referátumot Kovács József, a művelődésügyi osztály vezetője tartott.

Körzeti kamarazenei hangverseny

Március 31 és április 3 között rendezik meg Debrecenben a X. Országos Ifjúsági Kamarazenei Fesztivált, melynek körzeti selejtező hangversenyét vasárnap bonnyolították le Szegeden, a Liszt Ferenc Zeneiskola koncerttermében. Három megye — Bács, Békés és Csongrád — 14 zeneiskolájának mintegy 36 bemutatót produkciójából jelölték ki a zsűri azt a 13 számot, mellyel a délföldiek szerepelnek az országos fesztiválon. A szegediek közül a *Stanics Andrea* — *Szekeress István* duó, a *Sánta Imre* — *Czutor Pál* — *Markó Júlia* — *Sebestyén István* kvartett, *Szelei Márta* — *Jóba Éva* — *Kiszin Júlia* ének-zongoraegyüttese és a *Rajta János* — *Nagy Klára* szonátapár jutott tovább.

A második vásárhelyi tárlat Zentán

Zentai tudósítónk jelenti: A 750 éves Zenta kulturális élete vasárnap, február 19-én, újabb mozzanattal gazdagodott. Mert a hódmezővásárhelyi képzőművészek tárlatának megnyitója nemcsak Zentán, hanem Vajdaságszerte jelentős kultúresemény.

A megnyitón részt vett a vásárhelyi művésztelep küldöttsége: Almási Gyula Béla, Samu Katalin, Lelkes István, Németh József, Füstös Zoltán, Végvári Gyula, Fodor József és Fekete János. A megnyitón több mint száz zentai és vidéki társadalmi, kultúrmunkás és művészbárát jelent meg. Közöttük volt Márton Pál, a zentai szkupstina elnöke, Szává Mrkobrád alelnök, Tripolszky Géza, a zentai művésztelep vezetője, Szekeres László, a subotcai múzeum igazgatója, Duranci Béla művészettörténész, Ács József, Petrik Pál, Guelmimo Valéria és Benes József hazai festőművészek.

A vendégek és a vendéglátók régi jó ismerősként üdvözölték egymást, hiszen a tartós és mélyen emberi barátságot nem az évek, hanem az alkotások azonos lelkülete adja. Hódmezővásárhely és Zenta közötti kapcsolat mindössze néhány éve, hogy létrejött, de ez a rövid idő is elég volt ahhoz, hogy az Alföld e két városát tartós barátsággal fűzze össze.

Es a két város közötti barátság elmélyülését ösztönzi örömmel üdvözöljük!

A vendégeket Erdélyi István, a Közművelődési Község elnöke köszöntötte, majd Almási Gyula Béla festőművész megnyitotta a kiállítást. Beszédében a következőket mondotta:

— Úgy érzem, hogy a két város közötti kulturális kapcsolat ma már túlnötte Zenta

és Vásárhely határait. Hiszen a zentai festőtelep, amelynek tárlata a közelmúltban nyílt meg Hódmezővásárhelyen, Jugoszláviában a festőtelepek úttörője volt — elsőnek alakult meg — és tizenöt éves alkotómunkájával méltó elismerést érdemelt ki. Másrészt a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-magyarországi Területi Szervezete rendezésében most bemutatott tárlatunk a két ország közötti kulturális kapcsolatot fémjelzi.

A tájszeretetre, a humanizmusra, az őszinteségre, a tisztaságra és egyszerűségre épülő vásárhelyi iskola alkotóinak munkái, amelyeknek előterében mindig ott van a természet és az ember, a zentai művészbárátok és a mindennapi emberek életében is újat, művészi élményt jelent. A kiállítás anyaga, annak mondanivalója, stílusa és a színek harmóniája ugyanis sokban eltér a zentai művésztelep képzőművészeinek alkotásaitól, amelyek magukban hordják a különböző európai irányzatok hatását. Egyezszoval: az alföldi festészet legújabb győgszemei, amelyeket most Zentán láthatunk, felfrissülést jelent.

Hogy a hódmezővásárhelyi képzőművészet iránt milyen nagy az érdeklődés, mi sem bizonyítja jobban mint az, hogy tavaly az első vásárhelyi tárlatot 6400-an tekintették meg, az idei tárlatnak pedig vasárnap 520 látogatója volt. Tót Lajosnak, a zentai bűrtorgár dolgozójának szavaival élve:

— Bármilyik alkotást szívesen mondanám magaménak...

Es azt hiszem, ez a néhány keresetlen szó mindennél többet mond.

Keresztényi József

„Modern népvándorlás” az E-5-ösön

A Hegyeshalom-Győr-Tata-Tatabánya-Kecskemét-Szeged-Röszke közötti E-5-ös út már most a „modern népvándorlás” — a turizmus — fontos útvonala és még inkább az lesz a jövőben. A statisztikai adatok szerint a múlt évben 1 422 000 „transzit turista” utazott át hazánkon, jórészt az említett útvonalon. Az E-5-ös út korszerűsítése Budapest-Tatabánya között már korábban elkészült. Az idén már jó úton közeledhetnek vendégeink Tatabányára és Tatahoz is. Az idén és a jövő évben átépítik a Tata-országhatár közötti szakaszt. Budapest-Kiskunfélegyháza között az idén szelészit, korszerűsítik az E-5-ös, a további szakaszokat a következő években újítják fel.

A károsultak mi vagyunk

Ha a bíróság erkölcsi ítéleteket is hozna, s nemcsak javító-nevelő munkában, hónapokban és években beszélne egy-egy ügy végén, az elmarasztaltak listája bizonyára hosszabbra sikeredne.

„A raktáros tavaly már az igazgató elvtárs engedélyével adott nekem kölcsön az építkezéshez szerszámokat: pallót, bakot, habarcskeverőt, talicskát, cserpákot” — így mondta Tóth Imre. Pedig ő nem is annál a vállalatnál dolgozott. Ez pedig úgy történt — ha hinni lehet a vádolatnak —, hogy maga az igazgató, illetve a munkahely vezetője mondta: „Nézzé, maga nem az én dolgozóm, magának semmit nem adhatok... de ha a raktárosom kéri...” Persze, hogy ő kérte, hiszen ez mibe se került, csak szavakba. S azután anyagot is „kért” — már önállóan és önmagától.

Pedig van valamiféle frott szabálya is ennek a társadalmi tulajdon ellen elkövetett bűnyűgyekben gyakran visszatérő fogalomnak: kölcsönzés. Körülbelül így lehetne összefoglalni, a hivatalos fogalmazás nehéz és kimért stílusában. „Magánosoknak sem eladás, sem kölcsönzés nem engedélyezhető.” Ezek a kölcsönzések ugyanis még akkor is gyanúra adhatnak okot, ha nem magánosok részesülnek bennük. Elég könnyű egy-egy kölcsönismernyvet produkálni, ami leltárnál, ellenőrzéskor megteheti a hatását. Olykor még egyszerűbb eszközök is beválnak. Kovács Kálmán, a Szegedi Építőipari Ktsz volt raktárvezetőjének válasza ad erre bizonyosságot. Mikor azt kérdezte tőle a nyomozó tiszt, hogy miként tudta leplezni az anyagihiányokat, ezt a feleletet adta: „A leltározás során a bizottság tagjainak — mégpedig annak, aki azt az építő anyagnemet leltározta — megmutattam az elfekvő dokumentációt. A bizottság tagjai ezt

elfogadták és úgy tekintették, mintha az a készletben lenne.”

Egész „kölcsön-dosszié” volt ennél a ktsz-nél! Ezt úgy is hívják. Cserépről, tégláról, több mindenről volt benne elismervény. Így „tudták meg” például a Szegedi Haladás Tsz vezetői, hogy ők úgymond kölcsönöztek tizenöt ezer darab téglát. Még a bélyegzőjük is rákerült az elismervényre. A „fejlődésnek” egy következő állomása, amikor a munkahely vezető beosztottja iparszerű magánmunkájához, kontár vállalkozáshoz ad kölcsön építőanyagot! Ezt már papírral igazolni sem lehet. Ha jön az ellenőrzés — az anyag nem hiányzik. Kigazdálkodják.

Az alcímbe azonban nemcsak ezért írtam be azt a félmondatot, hogy „az igazgató elvtárs engedélyével”. Engedéllyel készülték „műszak után és saját anyagból” a már emlegetett vaskapuk és ablakszerkezetek is. Az úgy ment, hogy: „Ha idegen anyagot vittem be, arról a portás bizonylatot adott, de olyan is előfordult, hogy nem adott” — idézhetek egy lakost. Nem. Mert olyan is előfordult, hogy a portás nem kért bizonylatot! Egy friss ügy pedig még szemléletesebben beszél. A Hódmezővásárhelyi Gépjárató Vállalat igazgatója feljelentést tett egy dolgozójuk ellen. Ennek az embernek a lakásán egy kisebb üzem szükségleteihez elegendő szerszámot és anyagot találtak. A munkahelyéről hordta el valamennyit. A bírósági iratok között pedig találhatók egyhány igazgatói engedély is — ugyanazzal az aláírással és bélyegzővel, mint amelyik a feljelentésen áll. Szövegük pedig így szól: Engedélyezem X. Y. dolgozónknak, hogy a vállalat műhelyében, hulladék anyagból, az anyag ellenértékének megtérítése mellett, munkaidő után saját szükségletére disznópörköltöt, olajkályhát stb. (egyiken ez, másikon az) készítsen.”

III. Richárd

Shakespeare-bemutató a Szegedi Nemzeti Színházban

Mintha egy idill kezdődne. Az első szavak, amelyek a színpadon elhangzanak, napfényes nyárról, fegyvernagyvársról, békességről, fuvalaszórról, szép, vidám nőkről beszélnek. De nem idill kezdődik. A férfi, aki ezekkel a jóízű szavakkal festi a békét, a harcok után végre beköszöntött nyugalmat, ijesztően torz, sötét árnyékot vet a világos szavakra. Arca vad, sántikálva jár, púpos, ruhája, akárcsak — mint később kiderül — a lelke, koromfekete. Szöges ellentéte mindannak, amit első szavaival mond. Maga a békétlenség, a zaklatott nyugtalanság. Az idill nem tart tovább egy pillanatnál. Trágédia kezdődik. A világirodalom egyik leghatalmasabb, legnagyobb tragédiája, *Shakespeare III. Richárdja*. A torz, fekete férfi: III. Richárd.

Illetve még nem az, nem király. A dráma kezdetén még csak Gloster herceg. De király akar lenni. Meghózza minden áron. Tudja, hogy ez mit jelent: emberek, testvérek, férfiak, nők, gyerekek életét. A tragédia azt mondja el, hogyan valósítja meg a herceg, még ilyen rettenetes áron is, hogy III. Richárd legyen. Aztán azt is elmondja, hogyan omlik össze ez a hazugságból és erőszakból összetakolt trón, s vele együtt a király. A dráma főalakja az emberfölötti méretű kegyetlenség és képmutatás, a feudális zsarnokság képviselője. Shakespeare vele és a hatalommal ezzel a típusával számol le, és egy másféle hatalom, saját korának haladó állameszméje mellett tesz hitet.

A dráma — konkrét anyagát tekintve — történelmi. De tiszta és igaz költészet, s túlmutat konkrét anyagán. Amit mond, általánosan, elvileg is igaz. A mai néző ezért nem is úgy tekinti ezt a drámát, mint valami hűvös beszámolót az angol történelem egy adott korszakáról, a XV. század közepéről, hanem mint mindenféle rémuralom, zsarnok és zsarnokság szenvedélyes leleplezését, elítélését. A mai néző felismeri ebből a tragédiából, amit Shakespeare nyilvánvalóan nem tudhatott: hogy mennyi szál, mennyi rokonvonal kapcsolja ezt a régen elmúlt zsarnokságot a későbbi, akár korunkbeli rémuralmakkhoz. A III. Richárd ezért nem szimpla történelmi tragédia, ma is élményt nyújtó dráma, igazi, élő színház.

A cselekmény és a mondanivaló a szereplők négy csoportjában koncentrálódik: Richárdban, a képmutató, félelmetes zsarnokban, azután a főurakban, akik semmivel sem jobbak Richárdnál, de mint egyéniségek jóval kisebbek nála, továbbá a szenvedő és átkozódó asszonyokban, akik a zsarnokkal szemben állva ki merik mondani az igazságot és végül *Richmond*-ban, aki a darab végén megváltja Angliát Richárdtól.

A rendező Komor István határozottan és világosan megvonta ezeknek a csoportoknak a határait. Az előadás főképpen azzal teremtette meg a rémuralom, a tragédia levegőjét, hogy a megfelelő jegyek kiemelásával karakterisztikusan jellemezte az egy csoportba tartozó szereplőket, módot találva természetesen az egyéniesítésre is. Richmond jellemzése azonban nem meggyőző. Ez a dramaturgiai értelemben túlságosan egysíkú figura már a darabban is ideális ragyogásban jelenik meg. Az előadás ezt még tovább fokozza és Richmondot szinte a tündérmesék valóságos világiába helyezi, éles ellentétben az egész darab légkörével, a többi szereplő realitás jellemzésével. Ha az előadás túlzása ellenkező irányú, vagyis ha a rendező Richmondot a darabban realitásba teszi, a produkció nyilván egységesebbé, tömörebbé vált volna.

Egyébként az említett világoasság, ha tetszik, közérthetőség, egyik legrokonoszevesebb vonása az előadásnak. A dráma, ha emberi tartalmait tekintve nem is, történelmi szempontból bonyolult, szövevényes; nehézigazodni például a szereplők családi, rokoni viszonyai között. Az előadás azonban ebben világos és nyilvánvaló, talán csak Anna megkerésének egyébként izgalmas jelentét kivéve. Itt persze a darab sem egyértelmű. Mindenesetre zavart okoz, ha azt hiszszük, hogy Henrik temetését látjuk. Arról van szó ebben a jelenetben, hogy a már régen eltemetett holttestet most egy másik sírhelyre szállítják. Ezért kíséri egyedül Anna a koporsót.

A tragédia címszerepét *Pagonyi* Nándor játszotta. Hatalmas, félelmetes III. Richárdot állított színpadra, játékának minden mozzana-

tával igyekezett éreztetni a figura lényegét: az eltorzult emberi nagyságot. Ez a III. Richárd valóban fejletlen második kisszerű környezete fölé, s érezzük, hogy ami a színpadon történik, annak csakugyan ő az oka. Lehetne azonban ez az alakítás valamivel többszínűbb is, a színlelésben, a képmutatásban egy árnyalattal oldottabb, lazább. Még erőteljesebben kellett volna megmutatnia III. Richárd jellemének fokozatos felbomlását is, azt a növekvő nyugtalanságot, amely a trónra lépő királyt elfogja. Nem hiányzik ez a motívum Pagonyi játékból, de mintha a szükségesnél erőteljesebb, hangsúlytalanabb lenne.

A király népes környezetét bemutató alakítások közül kiemelkedik Szabó Kálmán lendületes Buckinghamje. A mindenre kész, kielégíthetetlenül pénz-sóvár és hatalomvágyó, energikus, de egy pillanatban megtorpanó főrend szemléletes rajzát adja ez a színvonalas alakítás. Haszonlónak karakterisztikus *Katay* Endre Hastings. Nagy értéke, hogy kerül minden egysíkúságot, sematizmust, s az alakot több színből, elmentéket egységbe fogásával építi fel. *Katona* András a jószágos, szelíd Stanley szerepében szintén kifejezőt alkotott és sikerült színészi munka *Horesnyi* László Clarence alakítása is. Kiss Gábor Ratcliff viszonylag rövid szerepében kitűnően jellemzi a velejeig romlott embert. A külön szint jelentő két gyilkos alakját *Kovács* János és *Király* Levente izgalmasan formálta meg, jól tolmácsolva azt a meglepő modern atmoszférájú „pokoli komikumot”, ami ebben a minden derű nélküli drámában e két figura lényege. Richmondot — kissé érzelmesen és idealizálva, egyszerűsítve — *Bordás* Dezső mutatta be.

Kiemelkedő értékű alakítást nyújtott az átkozódó-gyűlölködő Margit királynő szerepében *Simon* Erika, súlyos, tömör figurát formálva. *Miklós* Klára az idős York hercegné szerepében szintén drámai erejű alakítást nyújtott. *Barta* Mária, mint Erzsébet királynő súlytalan, erőtlén. *Bókay* Mária Lady Anna alakjában egysíkú, szintelen volt.

Kitűnt a kisebb szerepek alakítói közül *Mentes* József, *Gémesi* Imre. Két tehetséges gyermekszereplőt ismertünk meg *Bárdny* Ilona és *Ács* Attila játékaival.

A súlyos, tömör, a tragédia hangulatának megfelelő díszleteket *Szekely* László tervezte. Talán csak az volt zavaró bennünk, hogy túlságosan elvontak: szinte nincs is olyan elemük, ami konkrétan és félreérthetetlenül utalna egy helyszínre. A korhű jelmezek *Gyarmathy* Ágnes munkái.

OKRÓS LÁSZLÓ

A Szatymazi Földművelésügyi szakszervezet szakképzett

kis vendég-lő-reze tót

keres. Jelentkezni személyesen az fmsz irodában.

Friss

sült hal

újra mindennap kapható a Marx téren.

Finommechanikai

műszereseket

átképzésre és

benzinmosót

keres felvételre

Irodagépteknika Vállalat Üzemegysége, Attila u. 9.

x

SZ. SIMON ISTVÁN

Kedd, 1967. február 21.

DEL-MAGYARORSZÁG 5